

Renovació de càrrecs del Consell Directiu

A la propera Assemblea General Ordinària de la ICHN caldrà elegir la Presidència, la Tresoreria i quatre vocalies del Consell Directiu de la nostra entitat.

Poden presentar la seva candidatura els socis de la ICHN que ho siguin d'abans de l'1.1.95. Les propostes hauran d'arribar a la secretaria de la ICHN **abans del dia 31 de desembre de 1995**, perquè el Consell Directiu en tingui coneixement en el moment de convocar formalment l'Assemblea. Per a més comoditat, podeu presentar la vostra candidatura per telèfon al (93) 318 55 16.

Tal com és preceptiu, es donaran a conèixer als socis totes les candidatures que s'hagin rebut.

Us preguem que considereu la possibilitat de dedicar part del vostre temps a la ICHN.

Editorial

L'Institut Botànic de Barcelona, una realitat preocupant

El passat mes de novembre les seccions de Ciències Biològiques i de Ciències i Tecnologia de l'IEC, en les quals la nostra Institució és representada pel seu president, aprovaren en sessió conjunta una declaració sobre la situació actual de l'Institut Botànic de Barcelona. El document fa palesa la inquietud davant de la situació incerta del centre i exhorta tant l'Ajuntament de Barcelona, del qual depèn, com la Generalitat de Catalunya a assegurar-ne la continuïtat.

La declaració es fa ressò, a grans trets, d'un estat d'opinió molt estès entre els estudiosos i afeccionats a l'estudi del patrimoni natural. L'Institut Botànic, fundat a la primeria d'aquest segle, ha generat en el decurs de la seva història, i segueix generant, treballs de vàlua científica innegable. Disposa d'importants herbaris i fons bibliogràfics, de referència obligada per als equips d'investigadors del mateix Institut i d'altres d'externs. Però, malauradament, tot aquest potencial es troba avui en dia infrautilitzat; encara més, en els darrers anys, després d'alguns intents de revitalització poc reeixits, l'Institut veu dificultat cada cop més el seu funcionament per la minva de recursos.

Entenem, des de la ICHN, que una societat interessada en el coneixement i en la protecció del patrimoni natural no es pot permetre de tenir centres en aquesta situació. Esperem que les institucions implicades arribin aviat a una solució de l'estat de coses actual, que permeti a un renovat Institut Botànic de Barcelona de tenir un lloc en la promoció i el suport dels estudis sobre biodiversitat del segle

Manifest

Conveni de col·laboració amb el projecte *Ajuda al Baikal*

Acords de junta

Vista la despesa que originen els rebuts retornats, el Consell Directiu, en la seva reunió del dia 20 de setembre, va arribar als següents acords:

Quan es produeixi el retorn d'un rebut per primera vegada es demanarà al soci que ens envii una nova autorització bancària ja que, sovint, el no pagament correspon a un canvi de compte que no ens ha estat comunicat. En cas de no tenir resposta, l'associat deixarà de rebre les trameses fins que regularitzi la seva situació.

Passats dos anys sense tenir notícies d'un soci li comunicarem que, si en el termini d'un més no es posa al corrent de pagament, serà donat de baixa de la ICHN.

La Junta Directiva de la ICHN ha decidit signar el conveni de col·laboració amb el Projecte *Ajuda al Baikal*. Aquest és un projecte de cooperació internacional per a la protecció i conservació d'un dels patrimonis naturals i culturals més valuosos de la Terra, el llac Baikal. La seva finalitat és la creació d'un centre d'educació ambiental per a promoure l'ús sostenible dels recursos naturals de la zona. Això es fa més imprescindible donada l'actual situació econòmica i social que travessa Rússia.

Aquest Conveni internacional el van promoure i signar, l'any 1994 a Ulan-Udé, les entitats catalanes *IPCENA* (Institució de Ponent per a la Conservació i Estudi de l'Entorn Natural) amb seu a Lleida, i entitat membre de *DEPANA*, juntament amb l'organització buriata *Fons pel Baikal* i el

Departament Regional del Baikal, depenent del Parlament de Buriàtia. Actualment ha estat suscrit també pel Ministeri de Cultura de Buriàtia, l'Ajuntament d'Ulan-Udé i la Universitat de Buriàtia. I pel que fa a Catalunya per l'Ajuntament de Lleida i el Departament de Medi Ambient de la Generalitat de Catalunya.

Tot i que la finalitat del conveni sigui la recollida de diners per a poder finançar el projecte, la nostra Institució l'ha signat en concepte de col·laboració. Aquesta col·laboració es pot reflectir en assessorament científic i col·laboració en la difusió i conscienciació del projecte. Si esteu interessats en col·laborar amb el projecte *Ajuda al Baikal*, podeu posar-vos en contacte amb *IPCENA* (Tel. 973 - 44 88 70).

Notícies

PEIN pla de Bages: una proposta de la delegació del Bages

Una de les línies de treball de la Delegació del Bages durant l'any 1995 ha estat la proposta d'un nou espai per ser inclòs en el PEIN (Pla d'Espais d'Interès Natural); es tracta del PEIN *Pla de Bages*.

La plana central de la nostra comarca és una unitat paisatgística de conreus cerealistes de secà que dona una personalitat pròpia al Bages. La seva localització geogràfica explica l'encreuament de xarxes viàries i de vies fèrries que parteixen l'àmbit natural amb un seguit de barreres lineals que conflueixen en un nus de comunicacions prou important perquè els interessos econòmics comencin a fixar-s'hi. Certament, després de les carreteres vénen els polígons industrials, els restaurants, els camps de golf, l'extracció d'àrids, els projectes d'urbanitzacions, etc. En definitiva, un seguit d'amenaces per a la variada biota que encara hi sobreviu.

El nostre projecte vol harmonitzar el manteniment de la vida rural i l'explotació agrícola actuals amb la conservació de la diversitat d'espècies. No pretenem cap actuació concreta; només demanem que la plana resti com està actualment. Sobretot, intentem convèncer les administracions de la necessitat de reconvertir tota l'àrea proposada en un àmbit de sòl no urbanitzable. Hem abraçat tot el que encara resta de plana bagenca i una mica d'àmbit forestal perifèric que l'envolta; així s'explica la forma tan irregular que pren la zona.

D'altra banda, sabent que la Llei del PEIN intenta abraçar una colla d'espais que representin tota la diversitat d'ambients i paisatges naturals de Catalunya, ens hem adonat que no n'inclou cap de paisatge rural de conreu cerealista de secà.

Si als dos arguments exposats suara afegim les múltiples raons faunístiques, botàniques, paisatgístiques i sociorecreatives que presentem com a criteris naturals i del lleure, hom pot entendre la nostra decisió de tirar la proposta del projecte endavant.

El procediment que hem seguit ha estat l'entrevista personal amb els alcaldes o regidors de medi ambient dels nou municipis afectats i els hem explicat la proposta. En general, hem trobat bona disposició.

Simultàniament ens hem entrevistat amb els responsables del Consell Comarcal del Bages, tant de l'anterior legislatura com de l'actual; les perspectives que ens han donat també han estat bones.

També n'hem parlat amb el cap de Servei del PEIN de la Direcció General de Patrimoni Natural del Departament de Medi Ambient, i ens ha comunicat que l'Administració no té prevista l'ampliació dels espais inclosos en el PEIN. La solució alternativa cap on ens ha orientat passa per realitzar un pla especial del territori que inicialment havíem inclòs en la proposta. El compromís del Departament de Medi Ambient és col·laborar amb el Consell Comarcal si aquest aprova la conveniència de l'execució de l'esmentat pla especial.

La delegació del Bages de la ICHN ha encarregat l'elaboració d'un pressupost del projecte, el qual s'ha tramès a la Comissió de Medi Ambient del Consell Comarcal del Bages.

De moment no sabem si s'ha inclòs la nostra proposta en el pressupost del

Consell Comarcal per a l'any 1996. Encara tenim esperances.

Sessió inaugural: taula rodona sobre el Pla General Territorial de Catalunya (PGTC)

Amb la participació de Genís Carbó, cap de Servei de Planificació Territorial del Departament de Política Territorial i Obres Públiques, d'Amador Ferrer, director adjunt del Gabinet d'Estudis Urbanístics de Barcelona, i de Xavier Duran, periodista, el passat 4 d'octubre va tenir lloc a la seu de l'IEC la sessió inaugural del curs 1995-1996, dedicada al Pla General Territorial de Catalunya (PGTC).

Genís Carbó inicià la seva intervenció explicant el procés de redacció i el contingut del PGTC, el qual va ser aprovat pel Parlament de Catalunya el primer de març d'enguany, després de dos anys de tramitació.

Respecte a la protecció del medi, les propostes bàsiques que el PGTC formula, que no tenen mai una aplicació física directa sobre el territori, són: la definició dels espais que poden ser objecte de protecció i per quin motiu ho són, i les directrius i formes de protecció.

El PGTC estableix que els espais naturals poden ser objecte de protecció en funció de:

- Valors intrínsecs (paisatgístics, ambientals, científics, etc.), com és el cas dels espais del PEIN.
- Valor agrícola o forestal.
- Capacitat equilibrada en la relació persona/natura.
- Legislacions sectorials (aigües, costes, transport, etc.).

En relació amb les mesures globals de la protecció, s'esmenta l'avaluació d'impacte ambiental, la seva classificació preferent en sòl no urbanitzable i l'aplicació de la Llei de restauració dels espais afectats per activitats extractives. Es proposa que siguin els plans territorials parcials i el planejament general urbanístic els que continguin, en el seu apartat d'informació, un plànol amb la delimitació d'aquests espais.

La intervenció d'Amador Ferrer va ser bastant crítica en relació amb el PGTC, tot i reconèixer explícitament els seus aspectes més positius. En aquesta intervenció es destacaren algunes deficiències del PGTC:

- La desigual descripció del territori. Els estudis de base del PGTC no tracten gairebé els aspectes relacionats amb el medi físic i biològic.
- La manca de tractament de certes qüestions d'importància general. Temes com la conservació de la naturalesa no són tractats al PGTC i són transferits als plans territorials parcials que l'han de desenvolupar.
- Es queda curt a nivell de propostes. El PGTC es centra gairebé en la variable demogràfica i fa assignacions de població

sense tenir en compte les variables ambientals.

- Fa poques propostes concretes. Es difereixen les actuacions als plans parcials i sectorials que l'han de desenvolupar i defuig plantejar accions concretes en aspectes relacionats amb els espais naturals protegits o les zones agrícoles d'interès.
- No aposta de forma decidida per un model de desenvolupament sostenible per a Catalunya.

D'aquesta intervenció es va poder evidenciar la manca de propostes del PGTC, en bona part deguda al fet que no han estat redactats els estudis de base necessaris, i que aquesta insuficiència de propostes és especialment greu en tot allò que fa referència a la conservació i a l'ús sostenible dels recursos naturals.

El debat que es va iniciar a continuació, moderat per Xavier Duran, va evidenciar la preocupació de bona part dels assistents en relació amb la manera com el PGTC tracta les qüestions ambientals. Moltes de les preguntes realitzades qüestionaven la validesa del model que proposa el PGTC. Com es pot fer avui un pla que ignori les característiques i els condicionants ambientals d'un territori? S'ignora la diversitat biològica. Pot funcionar la societat d'esquena a les característiques del seu entorn natural? Es pot viure en un territori on només hi ha uns limitats espais protegits, com illes enmig d'un territori on tot és permès? Es pot planificar sense tenir en compte les bases de la vida?

Amb la participació de Carles Ibáñez, membre de la ICHN i coordinador de la campanya de la Societat Espanyola d'Ornitologia (SEO-BirdLife) al delta de l'Ebre, el passat 30 d'octubre va tenir lloc a la seu de l'IEC la primera sessió científica del curs 1995-1996 dedicada al Pla Director del Delta de l'Ebre.

Durant aquesta sessió es varen comentar les previsions d'ordenació territorial contingudes al Pla Director, encara no aprovat definitivament, i les propostes d'inversions contingudes al Pla de Desenvolupament Equilibrat. En conjunt es va posar de manifest que ambdós documents no responen als objectius continguts a la Resolució aprovada pel Parlament de Catalunya l'any 1990 i que instava el Govern a elaborar un pla d'ordenació integral del delta de l'Ebre. En aquests documents tampoc no hi ha una diagnosi dels valors ambientals del delta ni de la problemàtica a la qual es troben sotmesos.

Amb aquests plans, d'un enfocament clarament desenvolupista i consolidador de

Publicacions

Butlletí de la ICHN núm 62. Juntament amb aquest Butlletí s'ha tramès una enquesta adreçada als socis i als usuaris potencials de les publicacions de la Institució, els resultats de la qual esperem donar a conèixer pròximament. L'enquesta està pensada per a conèixer la valoració i l'ús que fan els col·lectius esmentats de les nostres publicacions, per tal de definir les línies mestres de la política de publicacions dels propers anys. Cal insistir, doncs, per aconseguir una alta participació. Per això, aprofitem per encoratjar els socis que encara no han respost, que ho facin aviat i també per agrair la col·laboració de tots.

Podeu fer arribar les enquestes a la secretaria de la ICHN Carme, 47 08001 Barcelona

Premis per a estudiants

Us recordem que el dia 5 de desembre es tanca el termini d'admissió d'originals pel Premi per a Estudiants que enguany es convoca per dissetena vegada. A aquest premi, dotat amb 200.000 pessetes, s'hi poden presentar treballs d'investigació, bibliogràfics o d'assaig sobre l'estudi del patrimoni natural.

El Pla Director del Delta de l'Ebre

Rectificació al Manifest del Notícies núm. 1

Cal rectificar que la central tèrmica a la qual fèiem referència al Manifest *Projecte d'instal·lació d'una central tèrmica al Ripollès* no es troba a Torelló, sinó a Sant Pere de Torelló, tal com ens ha comunicat el regidor de Medi Ambient de l'Ajuntament de Torelló i soci de la ICHN, a qui donem les gràcies per l'aclariment.

Disculpeu la confusió.

les expectatives urbanístiques existents, continua ignorant-se la importància naturalística que el delta de l'Ebre té tant a Catalunya com a nivell mediterrani, i es proposa un model de desenvolupament no compatible amb la conservació dels seus sistemes naturals i contrari a les actuals tendències d'establir models de desenvolupament sostenibles, a on l'activitat humana pugui esdevenir compatible amb la conservació dels valors naturals.

El debat que s'inicià entre els assistents a aquesta sessió va estar en un principi molt marcat per una visió tant pesimista com realista del futur dels sistemes naturals del delta de l'Ebre. Es va constatar que molts dels projectes i de les propostes que es presenten solament poden fer-se a partir d'un clar coneixement del funcionament d'aquests sistemes naturals. La manca d'una idea global sobre el funcionament del sistema deltaic, està portant a l'adopció de models de desenvolupament no sostenibles que acabaran trencant el seu precari equilibri i que a la llarga també tindran importants repercussions socials i econòmiques.

A mesura que va anar avançant el debat, noves propostes més constructives varen anar apareixent. Es va posar en evidència la insuficiència de les actuacions dutes a terme fins a la data tant pels naturalistes com per les organitzacions conservacionistes, i en aquest sentit es va fer una crida a l'acció. La ICHN no pot quedar al marge de tot aquest procés i ha de fer sentir la seva veu quan encara s'hi és a temps.

En aquest sentit, es va demanar al Consell Directiu de la ICHN que estudiés quines mesures pot dur a terme en favor del delta de l'Ebre. Concretament es va posar en evidència la necessitat de mantenir una reunió amb els responsables del Departament de Política Territorial i Obres Públiques de la Generalitat per tal de manifestar la preocupació de la Institució en relació amb el futur dels sistemes naturals deltaics, com també donar suport a les propostes que en forma de pla alternatiu està elaborant la SEO-BirdLife i a la idea de constituir una comissió d'experts capaç de fer una diagnosi clara de la problemàtica dels sistemes naturals del delta de l'Ebre. Qualsevol membre de la ICHN interessat a col·laborar en aquesta iniciativa pot posar-se ja en contacte amb la secretaria de la Institució.



fundada el 1899

ICHN
Institució Catalana
d'Història Natural
Filial de l'Institut d'Estudis Catalans

Redacció: ICHN
C. del Carme, 47
08001 Barcelona
Tel. 932 701 652
Fax 932 701 180

Imprimeix: IMPREMTA BADIA, SL
Maqueta: Albert Beltran
Dipòsit Legal: B-39829-1995

Recordeu

Horari d'atenció als socis

Dilluns i dimecres, de 17 h a 21 h
Dimarts, dijous i divendres, de 9 h a 13 h

Sessions de la ICHN

Pla de Ports Esportius

13 de desembre 1995

per

Joan Alemany

Prof. Fac. Econòmiques, UB.
Economista consultor

Pla de Carreteres

17 de gener de 1996

per

Pau Nobell

Dept. Infraestructures i
Ordenació del Territori. Escola
Tècnica Sup. d'Enginyers de
Camins, UPC.

Les sessions tindran lloc a les 19 h.
a la sala Prat de la Riba de l'IEC.

Els cursos naturalistes de la Institució

INICIACIÓ A LES TÈCNiques DE RECONSTRUCCIÓ PALEOAMBIENTAL.

27 i 28 de gener de 1996.

*Maria Saña i col·laboradors del Dept. d'Història de
les Societats Precapitalistes i Antopologia Social,
UAB.*

Museu dels Volcans, Olot.

INICIACIÓ AL CONEIXEMENT D'UNA CONCA SEDIMENTÀRIA CONTEMPORÀNIA A LA FORMACIÓ DELS PIRINEUS.

9 i 10 de març de 1996

Pere Busquets

Can Palans, Borredà.

INICIACIÓ AL VULCANISME DE LA GARROTXA.

24 i 25 de febrer de 1996.

*Dolors Ferrès, Llorens Planagumà i Marta
Puiguriquer*

Museu dels Volcans, Olot.

Delegació del Bages

ELS GRANS DE POL·LEN PRESENTS A L'ATMOSFERA: DIVERSITAT, DINÀMICA I IMPORTÀNCIA AL-LERGÒGENA. SEGUIMENT QUE SE'N FA A CATALUNYA.

24 de novembre de 1995, a les 8 del vespre a la sala d'actes de la UPC de Manresa.

Jordina Belmonte, professora titular de la Unitat de Botànica de la UAB.

L'entrada és lliure.

IX Sessió conjunta d'entomologia ICHN-SCL

El proper dia 25 de Novembre tindrà lloc a la sala Pi i Sunyer, a la seu de l'IEC. Us hi esperem.